

VLADIMIRAS MAJAKOVSKIS
VLADIMIRAS ILJIČIUS
LENINAS

**VLADIMIRAS
MAJAKOVSKIS**

**VLADIMIRAS
ILJIČIUS LENINAS
(poema)**

MARKSISTO BIBLIOTEKA 2018

www.marksistobiblioteka.wordpress.com

el. paštas: spartakas2016@gmail.com

MARKSISTINIS PORTALAS „KIBIRKŠTIS“

www.kibirkstis.blogspot.com

el. paštas: kibirkstis1917@gmail.com

LEIDĖJŲ ŽODIS

Vienas žymiausių rusų poeto V. Majakovskio (1893-1930) šedevrų – poema „Vladimiras Iljičius Leninas“, pradėta rašyti 1923-ųjų metų gale, o užbaigta 1924-ųjų spalį, po Lenino mirties tų pačių metų sausį. „Lenino paveikslas šioje poemoje yra paveikslas visų tautų vado, kovotojo už visų pavergtųjų išvadavimą ir laimę“¹ – rašė Majakovskio veikalą į lietuvių kalbą išvertęs poetas T. Tilvytis (1904-1969).

Iš tikrųjų – poemoje duodamas platus, tiesiog epopėjinis revoliucinio proletariato mokytojo ir vado gyvenimo vaizdas. Dar daugiau, prie jo privedusios istorijos įvykių, tarptautinio komunistų ir darbininkų judėjimo vaizdas. Neginčytiną meninį meistriškumą papildė gilus autoriaus idėjiškumas, įsijautimas į Lenino gyvenimo kelią, kuriuo žymia dalimi gyveno ir pats Majakovskis.

Kaip klasikinis poetinis kūrinys, o taip pat ir kaip istorinis paliudijimas, Majakovskio poema apie Leniną nepraranda aktualumo dabar, XXI amžiuje, žmonijai susiduriant su tokiais pat ir netgi dar sunkesniais iššūkiais, kaip XIX-XX šimtmečių sandūroje, kurioje gyveno ir kūrė, kovojo ir dirbo Leninas.

Mokytis istorijos pamokų, semtis iš praeities dvasinio, moralinio įkvėpimo šiandienai, kuomet ryškėja būtinumas naujai pastatyti ant kojų ne taip jau seniai parblokštą ant menčių komunistinį judėjimą, kuris eilėje šalių ir vėl kyla. Majakovskis neklydo: Leninas – buvo, Leninas – tebėr, Leninas – buvo ir bus!²

2018 m. balandžio 22 d.

¹ T. Tilvytis. Raštai. T. 3. V., 1955, p. 443.

² V. Majakovskis. Eilėraščiai. Poemos. Pjesės. V., 1986, p. 60.

VLADIMIRAS ILJIČIUS LENINAS

SKIRIU RUSIJOS KOMUNISTŲ PARTIJAI

Metas
apie Leniną
apsakymą pradėt.

Ne todėl,
kad sielvartas nuslinko, –
metas jau
todėl,
kad liūdesys širdies
virto sopuliu,
ryškiu ir sąmoningu.

Laike,
Lenino šūkius
ir vėl išsiauski!

Negi mums
pažliugti
ašarų valka?

Leninas
už visus gyvus
ir dabar gyviausias.

Mūsų mokslas,
ginklas
ir jėga.

Žmonės – valtytys.
Stovinčios ant žemės.

Nugyvensi kol
savus metus,
tau dumbly
ir gličiomis varliadėžėmis
apsikiautės
šonai
ir vidus.

O po to,
prakirtęs
aršią audrą,
atsidūręs
saulės spindulių tvane,
gramdinėji
barzdą
žaliamaurę
ir medūzų
gleives avietines.

Aš
apsivalau
mintim apie Iljičių, –
ryt –
tolyn
į revoliuciją irklaut.
Aš bijau
to tūkstančio eilučių,
kaip kad vaikas
bijo sumeluot.
Suspindės jam ant galvos vainikas.
Nerimauju aš –
ar žodžiai neužstos
žmogiškos
tikros
ir išmintingos,
milžiniškos
Lenino kaktos.
Aš bijau,
kad eisenos
ir mauzoliejai,
popieriniai
ceremonijų statutai
neužlietų mums
šleikščiais aliejais
leniniško
paprastumo.
Aš drebu dėl jo –
kaip akies vyzdžio, –
kad saldžiu grožiu
nuglaistytas netaptų.
Man širdis balsuoja,
kad rašyčiau
pagal sąžinės mandatą.
Gedinti Maskva. Gaudimas
žvarbią žemę veria.
Prie ugniakurų pernakt –
apšalę ir drebę.
Kas jis toks?
Iš kur?
Ką jis padarė?
Ir už ją
jam
toji pagarba?
Kiek žodžius
iš atminties pešiočiau,
nė vienam
nepasakysiu –

suradau.
Kokios skurdžios
atsargos
dirbtuvėj žodžių!
Tinkamą
kur gaut?
Dienų – septynios,
ne daugiau,
ir valandų – ribotas ratas.
Nepagyvensi
už save ilgiau.
Mirtis
atsiprašyt nepratus.
O jeigu
valandų –
stoka,
jei kalendoriaus apimtis –
siaura,
mes sakom –
„epocha“,
mes sakome –
„era“.
Mes
miegame
naktį.
Reikalus
dieną atliekam.
Mėgstame
liežuviu paplakti
dėl menkiausio
nieko.
O jeigu
reiškinių krūvį
paneša
į priekį
vienas jis,
mes sakome –
„pranašas“,
mes sakome –
„genijus“.
Pretenzijų
mes nereiškiam,
nešaukia –
ir nelandžiojam, –
patinkame
savo moteriškai –
ir šiepiamės
iki pažandžių.

O jeigu
 dvasia ir kūnu galingas
 drožia eisena dyvina,
 segam –
 „karališkai didingas“,
 stebimės –
 „dievo dovana“.
 Lepters, –
 ir išėjo
 nei gudru, nei kvaila.
 Žodžiai pakabės
 ir išsiskirstys debesim.

Ką
 tu išlukštensi
 iš jų kevalo?

Nei ranka,
 nei galva nesuimt.

Negi dera
 Leninui
 toks matas?

Pasakytų
 matęs
 bet kuris –
 galva
 nepalietus staktos,
 „era“ toji
 ėjo pro duris.

Ir nejaugi
 apie Leniną –
 žmonės:

„Vadas
 iš dievo malonės“?

Jeigu
 būtų jis
 karališkas ir dieviškas,
 aš –
 įniršęs –
 negailėčiau ir savęs,
 aš –
 išėjęs –
 drąsiai stočiau priešais
 jo gerbėjų
 tvindomas gatves.

Aš surasčiau
 griausmaburnio
 žodį trunkų

ir, kol aš
 ir mano riksmas

trypiami kely,
mėtyčiau
keiksmožodžius
į dangų,
Kremlių
bombom
svaidyčiau:
šalin!
Bet prie karsto
jau girdėt
Dzeržinskio žingsniai.
Ir Čeka
galėtų nūn
palikt postus.
Milijonų akyse,
kaip ir maniškėse, –
tiktai ašaros,
prišalę
prie skruostų.
Dievui valdiškoji duoklė
tenekausto.
Šalk, širdie
skausmu
šiandieną
šiauriniu!
Mes
palydim
patį žemiškiausią
iš visų
žeme praėjusių
žmonių.
Žemiškas jisai,
bet ne iš tų,
kurie aim
įsirėmę
tik į savo lovį.
Visą žemę
sugebąs iškart apimt,
matė,
kas
kitapus laiko stovi.
Jis į mus
toks panašus
atrodo,
tik
galbūt
apie akių įdubimus
jo mintis

labiau
 raukšlėja odą,
pašaipesnės
 ir kietesnės
 lūpos
 negu mūs.
Ne satrapo
 užkietėjęs atkaklumas,
sutrempiąs
 tave
 triumfo vežime.
Draugui
 kupinas jis
 žmogiško jaukumo.
Priešui
 tapdavo jisai
 geležimi.
Neslėpė
 silpnybių jis,
 visiems pažįstamų,
kaip ir mes,
 kovojo su liga.
Tarkim,
 biliardas
 akį vysto man.
Jam gi – šachmatai, –
 vadų tai pramoga.
Ir nuo šachmatų
 pakilęs
 priešo blokšti,
statė
 prieš kalėjimišką
 kapitalo bokštą
žmogiškiausią
 diktatūrą proletariato.
Leninui
 ir mums –
 tas pats brangiausia.
Tai kodėl,
 nuo jo atokiai
 bestovįs,
už atodūsj jo,
 kvaišdamas
 iš džiaugsmo,
aš
 nepagailėčiau
 ir savęs?
Ir ne vienas aš!

Geresnis aš,
ar ką jau?
Dargi šaukt nereiktų, –
burną tik atvert, –
kas iš jūs –
iš kaimų,
šachtų, –
lįsdamas iš kailio,
neišeis sukilusia gatve?!
Svaigdamas, –
lyg būčiau vyno perėmęs
ar vargo, –
nuo tramvajų tinklo
instinktyviai
aš slepiuos.
Kas
dabar
mirtelę manąją
apverktų
gedule
mirties
beribės ir šiurpios!
Plaukia
vėliavomis nešini
ir be.
Tartum versmė.
Panašu,
kad Rusija –
ir vėl klajoklė.
Ir Kolonų salė
dreba
eisenų gausme.
O kodėl?
O kam?
Dėl ko gi?
Telegrafas
gedulu
užkimo.
Sniego ašaros
suvilgė
vėliavų vokus.
Ką padarė jis,
kas jis,
kur gimė
šitas
žmogiškiausias iš visų
žmogus?
Neilgas

gyvenimas
Uljanovo,
lig paskutinės akimirkos
žinau jį.
Bet ilgąjį
draugo Lenino
gyvenimą
reikia užrašyt
ir aprašyt
iš naujo.
Tolimoj senovėj,
po dviejų amžių klodų,
pirmos žinios
apie Leniną
pasirodo.
Girdit –
geležinis,
alavuotas liejas,
prasiplėšdamas
iš amžių glūdumos,
balsas
prosenio
Gužono ir Bromlėjaus³ –
garo mašinos pirmos.
Dar
nekarūnuotas
kapitalas,
jo didybė,
skelbia –
nugalėta
kaimiška galybė.
Miestas
graibstė,
griebė,
grobė,
aukso luitus
po savimi kasė,
o prie staklių
liesa ir kuprota
stojo
darbininkų klasė.
Grasė rūščiai,
kaminus
į dangų smeigdama:
– Mūsų nugarom
prie aukso

³ *Gužonas ir Bromlėjus* – buvę stambių Maskvos metalurgijos gamyklų savininkai. Po revoliucijos šios gamyklos buvo pavadintos „Raudonasis proletaras“ bei „Kūjis ir pjautuvas“.

veržiatės.
Pagimdysime,
pasiūsimė,
ateis žeme
tas žmogus –
karys,
teisėjas,
keršytojas! –
Maišėsi,
bangavo
dūmai, debesys
lyg eiliniai
armijos bendros.
Dvigubas lubas
dangus jau dedasi,
dūmai
dengia
debesų kupras.
Prekių –
kalvos
tarp elgetų, driskių.
Direktorius –
velnias praplikęs –
švaistos,
skaitliukais spragsi,
murmтели:
„krizė!“
ir iškabina žodį:
„atleistas“.
Pėduoja
muselės
saldumynus,
grūdai –
duonelė –
elevatoriuos genda,
o po visų Jelisejevų⁴
vitrinomis,
suveržęs pilvą,
nedarbas brenda.
Ir urzgia
viduriai
varganų trobų,
slopindami
verkšlenimą vaiko:
– Ar darbui,
ar ginklui,
še –

⁴ G. Jelisejevas – buvusių garsių gastronomijos parduotuvių Maskvoje ir Peterburge savininkas.

delnai abu!
Užtarytojau,
keršytojau,
ateiki! –
Ei,
kupry,
atradėjau kolonijų!
Ei,
kolonos plieninių laivų!
Marš
į svylančius
dykumų klonius!
Siauskit
putų aitriu baltumu!
Lopiniuotis
ėmė juodai
pavėsingos
palmių oazės.
Iš auksinių plantacijų
antai
subaubė
negras
beteisis:
– Ū-ū-ū-ū-ū,
ū-ū-ū!
Nile mano brangus!
Atplukdyk
ir išliek čia
juodus laikus!
Tebus juodesni
už mane, kai miegu,
o gaisrai –
kaitresni
už kraują tegu!
Kad, užvirus
visai tai kavai,
perdėm
būtų karšta pilvotiems –
baltiems ir juodiems.
Kiekviena
išplėšta
dramblio iltim –
niūkt jiems į pilvą,
niūkt jų širdin.
Bent ainiams,
jei lieta kraujo tiek daug,
saulėveidi užtarėjau,
atplauk.

„Marselietei“,
 kol jaunas.
 Sumanė jis
 ir išrado
 mašiną,
 žmonės gyvi,
 ir tie – jai!
 Jis
 visatoje –
 žinant nežinant –
 darbo vaikų
 prisėjo.
 Karalystes,
 grafystes
 per skilvį pervarė
 draug su karūnom,
 arų ornamentais.
 Priputo
 kaip Biblijos jautis
 ar karvė –
 ir laižos.
 Liežuvis – parlamentas.
 Ilgainiui,
 silpstant
 raumenų jėgai,
 jis išdribo,
 nutuko
 ir darėsi
 panašus,
 laikui bėgant,
 į savąjį
 grosbuchą⁵.
 Pastatė rūmus –
 tokių neieškok!
 Ne vienas
 tapytojas
 sienas keverzojo.
 Grindys – ampyrinės,
 lubos šit –
 rokoko,
 sienos – Liudviko XIV –
 Katorzo⁶.
 Aplink
 veidai
 tarytum sutinę:
 nesuprasi,

⁵ Grosbuchas – „didžioji knyga“ (papr. buhalterijoje).

⁶ Keturioliktojo (*pranc.* quatorze).

ar veidas tai,
ar sėdynė,
abu
vienodai tinka, –
policija
užpakalinga.
Ir spalvai,
ir dainai
siela buka,
kaip karvei –
gėlės
pavasarinės.
Etika,
estetika
ir kiti niekai
jam –
tiktai kambarinės.
Jo
ir dangus,
ir pragaro skradžios, –
pardavinėja
senoms mergoms
vinių
skylutes
iš kryžiaus medžio
ir plunksnas
iš šventosios dvasios
uodegos.
Pranoko save
ir jis
pagaliau:
vergas
dirba jo labui.
Bet perteliuj,
ėdale,
patale
kapitalizmas išpampo,
suglebo.
Suglebo
ir gulė
istorijos kely
kaip nuosavon lovon –
planetos glėbin.
Nei apeit jo,
nei apvažiuot gali,
vienintelė išeitis –
susprogdint!
Žinom,

lyrikas
 rauksis rūgštakai,
 kritikas
 botagėliu
 ims pliekt:
 – O kurgi siela?!
 Tai juk – retorika!
 Poezija kur?
 Publicistika –
 ir tiek! –
 Kapitalizmas –
 skamba
 nelyriškai,
 „lakštingala“ –
 aišku, kur kas grakščiau,
 bet aš ir vėl,
 ir vėl
 prie jo grįšiu –
 eiles
 agitatoriaus šūkiams
 išsiaust.
 Rašysiu dar
 apie tai,
 apie kita,
 nūnai gi
 ne metas
 lipšniai meilikaut.
 Aš visą
 skambiausiąją
 jėgą poeto
 skiriu,
 atakuojanti liaudie,
 tau.
 Proletariatas –
 griozdiška, siaura
 tik tam,
 kam
 komunizmas – sąžatai.
 O mums
 šis žodis –
 lyg muzika griaudėja,
 pajėgianti
 mirusius
 mūšin vesti.
 Daugiaaukščiai namai
 susigūžia nirštą,
 iš rūsių kyla
 šūkių

banga karšta:
 – Mes paliksim
 betono šulinių
 dugnus.
 Prasiveržt
 į žydrynę
 kas sukliudys!
 Ir ateis
 nuo tų narų
 darbo sūnus –
 proletariato
 karvedys. –
 Jiems
 ir žemės gaublio
 negana.
 Spaudžiama
 žiedų ir aukso svorio
 pertrukusi
 kapitalo letena
 gerklę svetimą
 užsmaugt panorą.
 Eina
 geležim žlegą
 mirties stabai.
 – Skerskit!
 Ankšta dviem buržujam! –
 Kiekviename kaime – brolių kapai,
 miestuose –
 protezų dirbtuvės.
 Baigėsi.
 Arbatai
 padengė stalus.
 Pergalės pyragas
 ten padėtas.
 – Paklauskite –
 kapų gelmė bylos,
 gros
 ramentų kastanjetės!
 Vėl
 išvysit
 mus
 kovos lauke.
 Žemė
 šio nusikaltimo
 neatleis jum.
 Jis iškils,
 ateis čia
 ir paskelbs

jums
ir jūsų karui
 karą-teismą! –
Marios ašarų –
 jų žemė nesugėrė,
nebeišbrendamos
 kraujo upės.
Ir įnikdavo
 pavieniai fantazieriai
spręsti
 nejmanomas utopijas.
Galvas
 į tikrovę
 filantropai skėlės,
argi
 jų takeliai
 milijonams – kelias?
Jau
 bejėgis
 pats kapitalistas, –
taip smagiai
 įsibėgėjo
 mašina, –
santvarka jo
 tartum lapas
 ėmė vysti,
krizių
 ir streikų
 chaoso nešama.
– O kieno kišenėn
 sutekame
 auksine lava?
Eit su kuo,
 kur kaltininką rasti?
Klasės milijoninė galva
akį įremia –
 save suprasti.
Laikas
 vogė
 dianas
 kapitalo,
žerdamas
 šviesą
 į toil.
Laikas
 pagimdė
 broil Karlą
Marklą –

vyresnį
 Lenino brolių.
 Marksas!
 Žilo plauko rémuos –
 griežtas veidas.
 Tai tik vaizdinys.
 Tikrovė jo –
 kita!
 Mato čia žmogus,
 dažnai praeidamas,
 šąlantį senuką
 marmuro luite.
 Bet tada,
 kai revoliucijos taku
 darbininkai
 pirmam žingsniui
 taikė koją,
 tartum kūrykla
 pačiu laiku
 Markso mintys
 ir širdis
 įsiliepsnojo!
 Tartum pats
 gamykloj kiekvienoj
 stovėtu,
 darbininkų tarpe
 atsiradęs
 nelauktai, –
 antvertės vagis
 nutvėrė vietoj
 su įrodymo daiktais.
 Ten,
 kur gūžėsi,
 akių pakelt neįsidrąsinę
 dargi
 iki bambos
 makleriui juodbiržiui,
 Marksas
 vedė
 smogt
 kautynėm klasinėm
 bulium
 baubiančio
 auksinio
 veršio.
 Rodės,
 kad į komunizmo atsalą
 mus

nublokš
tik
atsitiktinė banga.
Jis
istorijos dėsnius
mum atskleidė,
proletarams
vairą
davė į rankas.
Markso knygos –
tai ne skiltys rinkinio,
ne kolonos
skaitmenų sausų, –
Marksas
išvedė į kelią
darbininką
ir kolonom
nuvedė
už skaitmenis tiesiau.
Vedė
ir kalbėjo:
kaudamiesi spręskite,
žygis –
proto išvadų
korektūra.
Jis ateis,
ateis
didysis praktikas,
išbandys
kautynėse,
ne popierių kare! –
Girnomis minčių
dar malant
visa tai,
vaškine ranka
nubrėžus
eigą būsimos ovos,
Marksui,
aišku,
Kremliaus švysčiojo vaizdai
ir komunos
vėliava
viršum Maskvos.
Sirpo
ir išsirpo
dienos dyniais,
proletariatas
brendo

ir išaugo iš vaikų,
 kapitalo
 sieną pagrindinę
 trupina
 ir plauna
 griūtimi bangų.
 Metų kelerių,
 sakysim,
 perspektyvoje –
 kiek audrų
 atgaudžia
 keršto išaugimas!
 Sukilimais
 vainikuojasi
 rūstybė jų,
 revoliucijos
 išauga
 sukilimuose – sprogimuos.
 Žiaurūs,
 žvėriški
 buržujų įnoriai.
 Nukankinti Tjerų,
 aimanuoja niūrūs
 prosenių šešėliai –
 komunarai,
 tebešaukia
 ties Paryžiaus sienos
 mūrais:
 – Paklausykite, draugai!
 Atminkit, broliai!
 Vargas jums, pavieniai, –
 pasimokykit iš mūs.
 Griaukit partijos jėga,
 iš vieno puolę,
 vienan kumštin
 jungdami
 darbininkus. –
 „Mes – vadai“, –
 anie sakys,
 o patys padlaižaus.
 Iš liežuvio
 kailį atpažinti
 sugebėki!
 Vadas –
 tas,
 kurs tarp draugų išaugo
 paprastas kaip duona
 ir tiesus kaip bėgis.

Klasių,
 luomų
 ir tikybų bagažu
 žemė milžinė
 riedėjo
 rublių ratais.

Kapitalas
 prieštaravimų ežiu
 augo,
 durtuvų spyglius atstatęs.

Komunizmo šmėkla
 po Europą bastės⁷,
 dingdavo –
 ir vėl
 iš tolo sėlino.

Tai todėl
 nuošaliame Simbirske
 tąsyk
 gimė
 paprastas berniukas
 Leninas.

Aš pažinojau darbininką.
 Jis buvo beraštis.

Netgi
 abėcėlės druskos
 nekramtęs.

Bet jis girdėjo
 kalbant Leniną,
 ir viskas jam tapo
 suprantama.

Aš girdėjau
 Sibiro valstiečio
 pasakojimą.

Atėmė,
 apgynė šautuvais
 ir gyvenvietę
 pavertė rojum.

Jis neskaitė
 ir negirdėjo Lenino,
 o tai buvo
 leniniški herojai.

Mačiau kalnus –
 ant jų
 nebuvo nė medelio,
 tik debesys gulė
 kniūpsčia

⁷ *Komunizmo šmėkla po Europą bastės...* – K. Markso ir F. Engelso „Komunistų partijos manifesto“ pirmojo sakinio parafrazė.

ant uolų.
 Ir per šimtą varstų
 kalniečio vienintelio
 skarmalai
 spindėjo
 Lenino ženkleliu.
 Dėl blizgučių
 aikščiojate –
 tars tai girdįs.
 Tik išlepintos panelės
 smaigsto jais
 palaidines.
 Ne smeigtukas,
 o pradengusi marškinius
 širdis,
 meilės
 Iljičiui
 sklidina.
 Nepaaiškinsi to
 slavų rašmenų
 bažnytiniais išraitymais,
 ir ne dievas
 jam prisakė –
 išrinktuoju tapk!
 Žmogišku žingsniu,
 sava galva
 ir darbo rankomis
 jis praėjo
 kelią tą.
 Pažvelk išviršaus
 į Rusią vakarykščią –
 pamėlusi upėm,
 tarytum
 išsklaidę būtų
 tūkstančiai rykščių,
 tartum rimbų
 dryžėm išraižyta.
 Mėlynesnis tačiau
 nei rugsėjy vanduo
 mėlynės
 baudžiavinės Rusijos
 veiduos.
 Į jos šonus
 įsižiūrėki
 daugiau –
 kur pakryps
 tavo žvilgsniai budrūs, –
 remiasi

į gaubtą dangaus
 uolos –
 katorgos, rūdos.
 Bet ir katorgoj
 buvo ne taip klaiku
 kaip plieniniuos nasruos
 fabrikų.
 Daug šalių
 turtingesnių
 mačiau,
 gražesnių,
 protingesnių,
 dievaži.
 Betgi žemės
 su dar didesne kančia
 man
 neteko
 pažint.
 Ne kiekvieną
 smūgį
 nuo žandų nuvalysi.
 – Už žemę ir laisvę!⁸ –
 ritosi šūkliai skambūs.
 Ir sukrutę
 maištininkai
 individualistai
 griebės
 revolverio
 ir bombos.
 Gera
 į carą
 apkabą sumauti!
 Na, o jei
 tik dulkes
 sukelsi po ratais?!
 Uljanovo brolis
 Aleksandras
 sugautas,
 ruošiant
 prieš carą
 atentatą.
 Vieną užmuši –
 tigrū
 kitas niršta,
 stengias
 pralenkt jį

⁸ *Už žemę ir laisvę!..* – Turima galvoje slapta Rusijos narodnikų revoliucinė organizacija „Žemė ir laisvė“ (XIX a. 8 dešimtmetis).

kankinimų skaičium.
 Ir Aleksandrą
 pakorė –
 nepamiršim –
 tūkstantuoju
 tarp šliselburgiečių.
 Ir tada
 atsiliepė
 Iljičius septyniolikmetis –
 žodis tas
 kaip aro priesaika
 prasiveržė kietai:
 – Broli,
 pavaduot tave
 mes pasiryžę patys,
 nugalėsime,
 bet eisime
 keliais kitais! –
 Paminklus apžvelkit –
 matot –
 didvyriai įžymūs?
 Stos kaip Gogolis,
 o tu
 pakojin klok jam gėlę.
 Ne,
 kitokį –
 kasdieninį
 juodadarbio žygį
 ant pečių
 Iljičius užsikėlė.
 Drauge jisai
 prie kalvės žaizdro moko,
 kaip veikt,
 kad uždarbis pakiltų
 nuo rudens.
 Kaip elgtis,
 jeigu
 peštis meistras šoka.
 Kaip siekt,
 kad duotų darbdavys
 bent virinto vandens.
 Bet ne smulkmenos –
 prasmė kovos, –
 ant aukštos
 sąvalkų krūvos
 nugalėjęs
 nestovėk
 laimingas.

Socializmas – tikslas.
Kapitalizmas – priešas.
Ne šluota,
 o šautuvas – ginklas.
Tūkstančius kartų
 tą patį
 grėžia
rambokon ausin
 kapitalo vergų
o rytoj
 susilydys į geležį
rankos
 vienminčių draugų.
Vakar – keturi,
 šimteriopai – šandie.
Tūnom,
 o ryt pratrūksim
 iš gilumų,
ir tūkstančių tūkstančiais
 virs šimtai tie.
Mases
 išlaisvinsim
 sukilimu.
Mes jau
 nebe tie –
 stumdomi ir spardomi, –
dirbančiųjų
 neapykanta
 rūstybę kelia.
Ji žaibais
 Iljičiaus knygų
 kerta,
pila
 kruša
 proklamacijų lapelių.
Plakės
 į Leniną
 tamsioji klasė,
sruvo
 tolyn
 su šviesa,
ir, jėga ir mintim
 prisodrintas masių,
augo
 Leninas
 su klase.
Jau įrodė
 pati tikrovė

tai, dėl ko Leninas
 priesaiką davė.
 – Mes
 ne pavieniai,
 mes – sąjunga kovai
 už darbininkų
 klasės išvadavimą. –
 Leninizmas auga,
 vis tolyn plisdamas
 Iljičiaus patikrintų
 mokinių būriuos.
 Įrašytas
 krauju
 pogrindžio heroizmas
 Vladimirkos
 dulkėse ir purvuos.
 Žemės kamuolys
 mūsų įsuktas
 rieda.
 Net
 jeigu Kremliuje
 besėdį mes,
 daug kam
 staiga
 tarp raštų ir dekretų
 Nerčinskas
 vėl nuskambės
 grandinėmis!
 Jums ir vėl
 priminsiu paukščio kelią aš.
 Už vilkelio – žiežirbos tramvajų krenta.
 Daug kas
 iš jūsų
 tą grotų geležį
 draskė juk
 ir kramtė.
 Kaktą
 perskeli
 į sienos tinklą, –
 po tavęs
 kamerą išplaus, pašluos –
 ir nė žymės.
 „Tu dirbai trumpai, bet garbingai⁹
 gerovei gimtosios šalies“.
 Kuriame ištrėmime
 Iljičius

⁹ „Tu dirbai trumpai, bet garbingai...“ – eilutės iš G. Mačteto (1852-1901) revoliucinės dainos „Paskutinis „atleisk“ („Nelaisvės sunkios nukankintas“), kurią mėgo V. Leninas.

šios dainos pamėgo
 gedulną jėgą?
 Sakė –
 muzikėlis
 nukeliaus sava vaga,
 susikurs
 socializmą
 ne gudreivišką, o paprastą.
 Ne,
 Rusia
 nuo kaminų
 darosi šimtarage,
 miestai kelia
 žilą dūmų barzdą.
 Malonėkite
 į rojų –
 nieks nepavadins, –
 buržuazijos lavonais –
 komunizmo traktas.
 Milijonams žemdirbių
 proletariatas –
 kelvedys,
 Leninas –
 proletariato vadas.
 Visko žada
 liberalas,
 eseriūkštis seilenis,
 darbininkui už gerklės
 griebt ūmus.
 Leninas
 frazes
 nuo jų
 nupeš iki siūlelio, –
 tespindės
 visu
 bajoriškuoju nuogumu!
 Ne mums jau
 pašnekesiai sparnuoti –
 laisvė, girdi,
 visi žmonės lygūs,
 mes –
 marksistinėje ginkluotėje,
 viena
 pasaulyje
 partija bolševikų.
 Ameriką
 perskrodi

ekspreso kupė,
 eini Čiuchlioma –
 nustembi –
 įsminga
 akysna tau
 R K P
 ir skliaustuos
 mažoji „b“.
 Dabar štai
 Pulkovas
 Marsus medžioja¹⁰,
 naršydamas
 skrynelę dangaus.
 Pasauliui betgi
 ši raidė mažoji
 žėruoja
 šimtąkart
 ryškiau,
 didingiau.
 Mūsų žodžiai,
 netgi
 patys svarbiausi
 apsitrina,
 blunka,
 keičia vertę.
 Priverst
 iš naujo žibėt
 ėmiausi
 visų didingiausių žodį –
 P A R T I J A.
 Vienetas!
 Kam reikalingas jis?!
 Už cypimą plonesnis
 balsas vieneto.
 Kas? –
 nebent žmona jį išgirs!
 Ir jeigu ne turguj,
 o šičia, vietoj.
 Partija –
 tai uraganas vienas,
 iš tylių ir plonų
 supresuotas balsų,
 sproginėja
 nuo jo
 priešo fortų sienos
 lyg kanonadoj –

¹⁰ ... *Pulkovas Marsus medžioja*... – Pulkovo observatorija dalyvavo Marso stebėjimuose 1924 m., didžiosios opozicijos metu.

būgneliai ausų.
Bloga
 žmogui
 likti vienam.
Vargas vienam,
 vienas ne karys –
kiekvienas žaliūkas –
 ponas
 jam,
ir net menkesni,
 jei du
 ar trys.
O jeigu
 partijon
 mažieji susirenka, –
prieše,
 pasiduok,
 apmirk
 ir gulk!
Partija –
 milijonpirštė ranka,
sugniaužta
 į vieną kumštį –
 pult.
Vienetas – nulis,
 vienetas – nesąmonė,
venas,
 net ir
 labai nepaprastas,
nepakels
 ne tik
 penkiaaukščio namo,
bet ir
 penkių colių rąsto.
Partija –
 tai
 milijonų pečiai,
sutelkti
 lydiny kietame.
Sienas
 į dangų
 šaunam stačiai,
viens kitą
 laikydami ir keldami.
Partija –
 darbininkų klasės nugarkaulis.
Partija –
 mūsų reikalo nemarumas.

Partija –
 vienintelė,
 kuri manęs neapvils.
 Šiandieną – samdinys,
 o ryt
 karalystes žemėlapy
 ištrinu, pertvarkau.
 Klasės smegenys,
 klasės jėga,
 klasės darbai,
 klasės garbė –
 štai kas yra partija.
 Partija ir Leninas – broliai dvyniai, –
 ką labiau
 motina istorija vertina?
 Sakome – partija,
 galvojam
 apie Leniną,
 tariame – Leninas,
 suvokiam – partija.
 Dar dunkso kalnais
 karūnuotos galvos,
 ir buržujai
 juoduoja
 lyg varnos žiemą,
 bet jau
 srautai
 darbininkų lavos
 partijos krateriu
 veržias
 iš po žemių.
 Devinta sausio.
 Galas
 gaujai gaponinei.¹¹
 Krintame,
 carinio švino
 kertami.
 Baigės
 kliedesiai
 apie caro malonę
 Mukdeno skerdynėm,
 Cusimos griūtimi.
 Pakaks!
 Nebetikim
 šnekom pakalikų!
 Presniečiai

¹¹ ... *Galas gaujai gaponinei*. – Turimas galvoje G. Gaponas (1870-1906), šventikas, provokatorius, išprovokavęs darbininkų žudynes 1905 m. sausio 9 d.

patys
 pakilo su ginklu.
 Atrodė –
 nuversime
 sosto kličą,
 po jos
 ir kėdė buržujinė
 lūš.
 Iljičius jau čia.
 Jis diena iš dienos
 penktaisiais metais
 liaudyje
 veikia.
 Ant barikados
 antai
 kiekvienos
 patsai vadovauja
 sukilimo
 eigai.
 Bet greitai
 žiniūkštė klastinga
 šmėsteli –
 „laisvė“.
 Minia kaspinėliais puošias.
 Caras
 balkonan –
 kyšt manifestėlį.
 O po
 medaus savaitės
 „laisvosios“
 kaspinus,
 prakalbas
 ir danas
 stelbė
 bosu
 patrankų gaudimas:
 išplaukė
 darbininkų kraujo klanais
 caro admirolas,
 Dubasovas¹² baudikas.
 Spjautum į snukį
 baltajai šlykštynei,
 sapaliojančiai
 apie Čeka žiaurumus!
 Žiūrėkit,
 kaip čia

¹² F. Dubasovas (1845-1912) – Maskvos generalgubernatorius, vadovavęs Gruodžio ginkluoto sukilimo malšinimui.

surišti,
sutinę
kaliniai buvo daužomi,
kol nugrius.
Aršėjo reakcija.
Intelligentėliai
į šalį pasitraukė
ir viską iškoneveikė.
Duris užsidarė,
žvakigalius iškėlė,
kodylus užsmilkino
dievo ieškotojai.
Suinkštė
pats draugas Plechanovas:
– Jūsų kaltė!
Įvėlėt, brolužiai!
Ir prasiliejo
kraujo klanas!
Veltui
stojot
ginkluotan mūšin. –
Leninas
balsą
žvalų ir skardų
sviedė –
kad liautų verkšlent ir kniaukt.
– Ne,
ginklo griebtis
reikia, verta,
tik ryžtingiau
ir energingiau.
Regiu aš
dieną naujų sukilimų.
Vėl
pakils
darbininkų klasė.
Ne gynimasis,
o puolimas
turi tapti
lozungu masių. –
Ir šitie metai,
krauju putoję,
ir žaizdos tos
darbininko krūtinėj
atrodys
lyg pamoka pirmoji
naujų sukilimų
audrų

grandinėj.
 Ir Leninas
 vėl
 ištremties naktį kraupią
 mus ruošia
 kovai
 lemiamai, artimai.
 Jis moko
 ir pats patyrimą kaupia,
 jis telkia
 vėl
 sumuštą partiją.
 Pažvelk –
 streikais
 vėl tvinsta kraštai,
 dar kiek –
 ir sukilimas arti.
 Bet štai
 tarp metų
 keturioliktieji kyla
 kruvini.
 Rašto –
 kareivis
 pačiulps
 pypkės kandiklį,
 ims postringaut,
 kaip seniau kariavo,
 bet šią
 visų pasauliškiausią skerdyklą
 su kuo gi lygint –
 su Plevna,
 su Poltava?
 Imperializmą
 nuogą
 išvydom mes –
 išdribusiu pilvu,
 dantim dirbtiniais.
 Kraujo jūron
 lig kelių įbridęs,
 ryja šalis,
 durtuvais pakabinęs.
 Aplinkui jį –
 prisitaikėliai Vovos¹³,
 pataikūnai jo –
 patriotai –
 rašo,

¹³ ... *prsitakėliai Vovos*... – aliuzija į E. Mirovičiaus vodevilį „Vova prisitaikė“, populiarų Pirmojo pasaulinio karo metais.

išdavikiškas rankas
 nusiplovę:
 – Darbininke,
 kariauk
 lig paskutinio kraujo lašo! –
 Antai
 geležies laužo kalnas –
 žemė,
 ant jos –
 žmogaus
 skutai ir skeveldros.
 Iš viso to
 pamišėlių namo
 blaivas
 kėlėsi
 vien Cimervaldas¹⁴.
 Iš čia juk
 Leninas
 su draugų sauja
 iškėlė virš žemės
 kaip niekada
 mintis,
 ryškesnes
 už gaisrą
 ir saulę,
 balsą,
 garsesnį
 už kanonadas.
 Iš ten –
 milijonai
 salvėmis tranko,
 šimtatūkstantkardės
 raitijos
 žygis,
 iš čiagi
 prieš
 kardus ir patrankas –
 vienas žmogus,
 plačiaskruostis,
 praplikęs.
 – Kareiviai!
 Buržujai,
 išdavę ir pardavę,
 prie Dauguvos,
 už Verdono

¹⁴ *Cimervalde* (Šveicarija) 1915 m. rugsėjo 5-8 d. įvyko tarptautinė socialistų konferencija, kurioje Lenino vadovaujamas kairysis sparnas pasiūlė savas rezoliucijas ir manifesto projektus. Po karštų ginčų priimtas Manifestas kvietė Europos darbininkus kovoti prieš karą, už taiką be aneksijų ir kontribucijų.

veja varu.
 Pakaks!
 Paverskim
 tautų karo pragarą
 pilietiniu karu!
 Gana
 griuvėsių,
 mirčių ir žaizdų,
 tautos
 nekaltos,
 jas turčiai įvėlė.
 Prieš
 buržuaziją visų kraštų
 iškelkim
 pilietinio karo
 vėliavą! –
 Rodėsi:
 iškart
 patranka krosnelė
 nusičiaudės ugnim –
 ir priešas dvės.
 Paskui, kad nori,
 ieškok žmogelio,
 kad nori,
 klausk pavardės.
 Šnypščiančių ir kaukiančių
 pabūklų gerklėm
 – Klaupk! –
 viens kitam
 šaukia vadai.
 Prisikariavo –
 ir štai
 nėr kam nugalėt, –
 draugas Leninas
 nugalėjo
 tiktai.
 Imperializmo nasrai!
 Išseko
 mūsų
 kantrybė angeliška.
 Jūs
 sukilusios Rusijos
 gaisrais
 perplėšti
 nuo Tebrizo
 iki Archangelsko.
 Imperija –
 tau ne višta!

Dvigalvė valdžia –
 erelis kabliasnapis.
 O mes
 tartum nuorūką
 iš čia
 tiesiog
 išspjovėme
 jų dinastiją.
 Kraujo rūdim apkrešėjus,
 didžiulė
 tauta,
 nudriskusi ir beteisė,
 į Tarybas pasuks
 ar vergaus
 buržuiui,
 stumdoma
 ir plakama
 kaip kadaise?
 – Sutraukė
 liaudis
 retežius caro.
 Audros aplinkui –
 Rusija kovos, –
 skaitė
 Vladimiras Iljičius
 Šveicarijoj,
 virpėdamas
 prie laikraščių
 krūvos.
 Bet kiekgi
 popieriaus skiautėj telpa?
 Kad taip lėktuvu
 prasiveržt,
 išskrist
 tenai,
 sukilusiems
 į pagalbą, –
 vienas troškimas,
 vienintelė mintis.
 Išvyko,
 paklusęs valiai partijos,
 vokiškam vagone
 su vokiška plomba.
 O, jei tada
 Hohencolernas¹⁵
 būtų perpratęs,

¹⁵ *Hohencolernas* – Vokietijos imperatorius Vilhelmas II, paskutinis Hohencolernų dinastijos atstovas, 1918 m. buržuazinės demokratinės revoliucijos nuverstas nuo sosto.

kad Leninas –
 ir jų monarchijon bomba!
Piteriečiai,
 džiaugsmo
 dar nepraradę,
glėbesčiavosi,
 lyg vaikai šokinėjo,
bet,
 raudonais kaspinėliais
 išsiparadinę,
Nevskyje
 jau generolai knibždėjo.
Žingsnis po žingsnio –
 ir prieš galą,
prieis
 prie policijos švilpuko.
Buržujams
 jau aštrūs nageliai
 kalas
pro
 letenėlių pūką.
Pradžioj smulkmė
 lyg mailius
 blyksteli.
Paskui brandesnės –
 šprotai, kilkutės.
Po to Dardanelskis,
 Miliukovas mergystėje¹⁶,
už jo –
 prie karūnos
 Romanovų Mikutis.
Premjeras¹⁷ –
 ne valdia –
 šilkų mezinėliai!
Tai tau
 ne koks narkomas storžievis.
Tiesiog panelė –
 glostyk,
 glamonėki!
Isterikas užvaro,
 tenoriuku užgieda.
Dar
 nenukrito
 mums

¹⁶ ... *Dardanelskis, Miliukovas mergystėje*... – P. Miliukovas (1859-1943) – Rusijos politinis veikėjas, vienas iš kadetų partijos kūrėjų, propagavęs grobikišką caro politiką, siūlęs užgrobti Bosforo ir Dardenelo sąsiaurius. Vasario revoliucijos metu bandė išgelbėti monarchiją, pakeisdamas Nikolajų II jo broliu Michailu.

¹⁷ *Premjeras*... – čia: A. Kerenskis (1881-1925), Laikinosios vyriausybės galva.

né šlakelio
 vasario
 laisvių
 pažado pigaus,
 o jau gynybininkai
 švaistos rykštelėm –
 „Marš, marš į frontą,
 darbo žmogau!“
 Ir, išbaigdami
 šį paveikslą žavintį,
 mus išdavinėję
 iki ir po –
 imtinais, –
 stoja
 sargais
 eserai ir Savinkovai¹⁸,
 menševikai –
 mokslinčiai katinai.
 Bet į miestą,
 ižo luitų užgriautą,
 nuo Vyborgo pusės,
 iš už Nevos,
 iš Suomų stoties
 staiga sugriaudė
 šarvuotis –
 pranašas kovos.
 Ir vėlei
 vėjas,
 tyras, ledinis,
 putomis
 šiaušia
 revoliucijos vilnis.
 Liteiną
 užliejo
 kepės,
 palaidinės:
 „Tegyvuoja Leninas!
 Leninas su mumis!“
 – Draugai! –
 virš šimtų galvų
 atsidūręs,
 pirmyn
 iškėlė jis
 ranką vedančią.
 – Meskim
 esdekų

¹⁸ B. Savinkovas (1879-1925) – eseras, vienas iš aktyviausių kontrrevoliucinio sąmokslu, rengto 1917 m. vasarą, organizatorių.

nublukusius skudurus!¹⁹
 Šalin
 kapitalistų ir susitaikėlių
 valdžią!
 Mes –
 pasaulio apačių riksmas,
 darbininkų valia
 beribė.
 Tegyvuoja
 partija
 ir komunizmas,
 tegyvuoja
 sukilimas
 už valdžią Tarybų! –
 Ir pirmąkart
 prieš apstulbusią minią
 čia pat,
 prieš tave,
 žaibu pasklisdamas,
 iškilo –
 kaip užduotis eilinė –
 nepasiekiamas žodis
 „socializmas“.
 Čia pat,
 nutvieskus
 padangę giliai,
 iš už kaukiančių fabrikų
 rytojaus
 dirbančių komuna
 iškilo
 be buržujų,
 be proletarų,
 be ponų ir vergų.
 Iljičiaus žodžiai –
 lyg kirvio smūgiai
 per susitaikėlių
 rezginio virves.
 Ir kalbą
 pertraukė
 griūtys – šūkliai:
 „Teisingai, Leninai!
 Laikas!
 Vesk!“
 Už strapaliojimą

¹⁹ *Meskim esdekų nublukusius skudurus!* – Straipsnyje „Proletariato uždaviniai mūsų revoliucijoje“ V. Leninas, siūlydamas pavadinimą „Rusijos socialdemokratų darbininkų partija (bolševikų) pakeisti „Rusijos Komunistų partija (bolševikų)“, rašė: „Metas nusimesti nešvarius marškinius, metas užsivilkkti švarius baltinius“ (V. Leninas. Pilnas raštų rinkinys, V., 1985, t. 31, p. 181). Apskritai poemoje daugelyje vietų cituojamos, parafrazuojamos V. Lenino mintys iš jo kalbų, straipsnių.

Kšesinskai²⁰

dovanoti namai

tapo
darbo žmonių skruzdėlynu.
Čia suplaukia
iš fabrikų
dauguma,
čia grūdinas
kalvėje lenininėj.
„Ėsk ananasus,
jerubes ryk,
galo, buržujau,
sulauksi ryt“.
Jau braunas
pas savininkus,
kėdėse atsidrėbusius –
kaip gyvuojat,
ką kramtot, rūkot?
Ir nusitaikę,
liepos mėnesį
pačiupinėjo gerklę,
pilvuką.
Buržujai išsišiepė,
dantimis griežia:
– Vergas šiaušias!
Rimbais jį!
Be pasigailėjimo! –
Ir Kerenskio plunksna
įsakymą brėžia –
taikiklis
į Leniną!
Ir partija
vėl
į pogrindį traukias.
Ilgiačius iš Suomijos
kovoms vadovauja.
Nei palėpė,
nei palapinė,
nei laukas
jo
neišduos
sužvėrėjusiai gaujai.
Lenino
nematyti,
bet jis arti.
Iš to,
kaip gerėja

²⁰ M. Kšesinskaja – balerina, gavusi iš Nikolajaus II dovanų namą. 1917 m. jame įsikūrė RSDDP(b) CK.

darbo eiga,
matyti kreipianti
Lenino mintis,
matyti vedanti
Lenino ranka.
Lenino žodžiams –
dirva geriausia:
kritę darbais
dygsta plačiai,
prie darbininkų pečių
ima glaustis
milijonų valstiečių
pečiai.
Ir kai
prie barikadų
išeiti beliko,
dieną parinkęs
savaičių eigoj,
Leninas pats
Piterin atvyko:
– Gana jau delsti,
draugai!
Kapitalo priespauda,
badas išsigimėlis,
intervencija vagišė,
karų baisios votys –
gana! –
baltesnės
nei apgamėlės
ant bobutės istorijos kūno
atrodys. –
Ir iš ten
į šias dienas
dairydamies,
Lenino galvą
pirmiausia
matote.
Tai –
iš tūkstančių amžių
vergijos
spindinti
perėja
į komunizmo ateitį.

Praeis
 laikai
 nūdienių sunkumų,
 komunos giedroj
 ateitis atitoks,
 ir laimė
 didžiulių uogų saldumu
 raudonuos
 Spalio žieduos
 išnoks.

Ir tada
 beskaitantiems
 Lenino nurodymus,
 vartantiems
 geltonus
 dekretų puslapius
 iš apyvartos išimtos
 ašaros
 pasirodys,
 ir kraujo
 tvinksniai
 į smilkinius plūs.

Kai aš
 susumuoju,
 ką išgyvenau,
 ir praeity besirausdamas
 braidžioju,
 ryškiausiai
 vieną dieną matau –
 dvidešimt penktąją,
 eros pradžia.

Durtuvais
 smaigsto
 žaičių spragsėjimas,
 jūreiviai
 bombom
 kaip sviediniais
 ima žaist.

Nuo gaudesio
 dreba
 Smolnio sienos.

Žemai –
 kulkosvaidininkai
 su šovinių diržais.

– Jus
 draugas Stalinas
 šaukia.

Trečiasis

į dešinę,
 jis –
 ten.
 – Draugai
 nestoviniuot.
 Ko laukiat?
 Nedelsiant į šarvuočius
 ir – paštan!
 – Klausau! –
 įsmigo
 žodis į orą,
 ir tik
 jūreivio kaspinas
 plakės,
 po lempa
 blyksterėjęs, –
 „Aurora“.

Kas dumia su įsakymu,
 kas kertas būriuos,
 kas spragsi spyna
 ant kelio kairiojo.
 Į čia
 iš kito galo koridoriaus
 nežymiai,
 šonu
 Leninas praėjo.

Iljičiaus
 jau išvesti į kovą,
 dar
 nepažindami jo
 iš atvaizdų,
 jie rékavo –
 tartum skustuvais
 pjovė,
 kareiviškai
 viens kitą
 ėmė ant dantų.

Šiai geležinei,
 geidžiamai
 audrai traukiantis,
 Iljičius
 tarytum mieguistas
 vaikščiojo,
 sustodavo
 ir, paraukęs antakius,
 rankas
 sunėręs už nugaros,
 žvilgsniais smaigčiojo.

Štai į kažkokį
 kudlotą jaunuolį
nukreipė
 taikliai veriančią akį –
lyg širdį
 iš po žodžių vyniojo,
lyg sielą
 traukė
 iš sakinio.
Žinojau,
 kad viskas
 aišku savaime jam,
kad
 šitos akies
 nieks nebus praleista –
nei šauksmai valstiečių,
 nei fronto aimanos,
nei laisvė nobeliečio²¹,
 nei putiloviečio laisvė.
Šimtus gubernijų
 kaukolėj pervartė,
žmonių
 gal pusantro milijardo
 nešė.
Pasaulį
 jis spėjo
 per naktį pasverti,
o rytą pranešė:
– Visiems!
 Visiems!
 Visiems! –
frontams,
 krauju girtiems,
vergams
 įvairios kilmės,
turčių
 vergijon skirtiems. –
Valdžia Taryboms!
Žemė valstiečiams!
Taika tautoms!
Duona alkaniems! –
Buržujai
 paskaitė
 – palaukit,
 ištraiškysim, –
pilvelius pučia

²¹ *nei laisvė nobeliečio...* – Turimi galvoje darbininkai, dirbę Peterburgo mašinų gamykloje „Liudvikas Nobelis“ (dabar – „Rusų dyzelis“).

svariais įrodymais –
 Duchoninas su Kornilovu²²
 jiems išaiškinsią,
 palauk, Gučkovas²³ su Kerenskiu
 parodysią.
 Bet frontą
 be mūsų
 tie žodžiai
 paėmė –
 dekretais užlietas
 ir miestas,
 ir kaimas,
 ir netgi
 beraščiui
 širdis ėmė plakt.
 Ne mes,
 o jie patys
 drebėjo iš baimės,
 kai jiems parodė,
 kas tas
 jų „palauk“.
 Aplink bangavo,
 kaip avily ūžė
 sprogdino širdis
 platyn ir tolyn:
 „Taika bakūžėm,
 karas,
 karas,
 karas pilim!“
 Kovės
 gamyklų cechuose,
 atrėmė,
 iškrėtė iš miestų
 kaip žirnius,
 o kartu
 žengė Spalis,
 kelią žymėdamas
 gairėmis
 liepsnojančių
 bajorų gūžtų.
 Jiems, plakamiems,
 buvo žemė – paklotė,
 ir štai
 ją –

²² N. Duchoninas (1876-1917), L. Kornilovas (1870-1918) – caro armijos generolai, kontrrevoliucinių sąmokslų dalyviai.

²³ A. Gučkovas (1862-1936) – stambus rusų kapitalistas, po Vasaros revoliucijos – Laikinosios vyriausybės karo ir jūrų ministras, vienas iš karinės intervencijos prieš Tarybų Rusiją organizatorių. 1918 m. emigravo į užsienį.

kaip duoną –
 į ryšulį
 su visais ūpokšniais,
 lygumų plotais
 valstietis paėmė,
 susupo,
 užrišo.
 Akiniuoti,
 krakmolyti,
 piktai paniurnėję,
 šliaužė ten,
 kur grafystė, jo didenybė.
 Keliaukit sveiki!
 Mes ir virėją
 kiekvieną
 išmokysim
 valdyti valstybę!
 Rotacijos vaisiais
 gyvenom
 lig šiolei.²⁴
 Į vokišką ausį
 iš apkasų
 sklinda:
 – Žudynes baikim!
 Būkime broliai! –
 Ir frontas
 vagonų sraigėm
 nuslinko.
 Ar tokią
 tėkmę
 užtvėnksi delnu?
 Atrodė –
 laivelis užplauks ant uolos:
 Vilhelmo batas,
 kietesnis
 už nikolajinį,
 Tarybų valstybės
 sienas
 nušluos.
 Eserai
 skvernais plevėsavo
 prie kelio,
 bėglius žvejodami
 savo melamaišin,
 viliojo,
 ragino

²⁴ *Rotacijos vaisiais gyvenom lig šiolei.* – Turimi galvoje dideliais tiražais spausdinti popieriniai pinigai, kurių vertė vis smuko. Vėliau Tarybinė vyriausybė įvykdė pinigų reformą ir nustatė tvirtą rublio kursą.

kvailom špagelém
 šauniai
 įveikti
 šarvuotą mašiną.
 Iljičius
 gaidukams
 rėžė:
 – Nedrįskit!
 Ir šitą naštą
 partija
 lai pakels.
 Bus atvanga
 bėgėdiško Bresto.²⁵
 Erdvė bus nuostolis,
 laikas – pelnas. –
 Kad neužtrokšt
 atgangos minutę,
 kad žinotum –
 atmins mano smūgį rytoj,
 save ne muštru –
 sąmone grūdink,
 rikiuokis
 Raudonosios Armijos
 gretom!
 Plakatus su hidra
 storikai ištirs
 kaip pridera
 – kažin, ar ši hidra buvo,
 ar ne? –
 o mes
 pažinom
 va šitą hidrą
 jos
 natūraliam didume.
 „Tarybas ginsime
 kovoj lyg plienas;
 jei reiks – numirsime
 visi kaip vienas!“
 Denikinas eina.
 Su žeme jį sulygins,
 patrankų apgriautus
 lizdus sutvarkys.
 Štai Vrangelis jums –
 naujas Denikinas.
 Baroną išmes –
 Kolčiakas

²⁵ *Bus atvanga begėdiško Bresto.* – Turima galvoje 1918 m. kovo 3 d. Brest-Litovske pasirašyta taikos sutartis tarp Tarybų respublikos ir Vokietijos.

prieš akis.
 Nakvynė – purve,
 rijom žievę ir lupenas,
 bet ėjom
 milijonais raudonų žvaigždžių;
 širdy –
 Iljičius,
 kiekvienu jis rūpinas
 vienuolikos tūkstančių varstų
 pločiu.
 Vienuolikos tūkstančių –
 frontas aplinkui,
 o kiek bus
 skersai
 ir išilgai?
 Kiekvienus namus
 atakuot reikalinga,
 kiekvienoj tarpuvartėj –
 priešo nagai.
 Monarchistas,
 eseras
 sąmokslais gelia –
 čia kanda gyvate,
 ten kerta vėzdu.
 Žinai
 Michelsono gamyklon
 kelią?²⁶
 Surasi
 pagal kraują
 Iljičiaus žaizdų.
 Eserai
 taiko
 netaikliai kol kas –
 kitu galu
 sau į antakį deda.
 Baisiau dar už bombas,
 nagano kulkas –
 ligų apsiaustis,
 atakos bado.
 Žiūrėkit –
 po trupinius
 zuja muselės,
 sotesnės jos
 nei aštuonioliktai mes, –
 dėl pusės svaro

²⁶ *Žinai Michelsono gamyklos kelią?* – 1918 m. rugpjūčio 30 d. Michelsono gamykloje (pervadinta V. Lenino gamykla) įvyko darbininkų mitingas, kuriame kalbėjo V. Lennas. Išėjusį po mitingo iš gamyklos V. Leniną sunkiai sužeidė eserė teroristė F. Kaplan.

stovėdavom
sušalę
kas dieną šaligatvy,
kol sutems.
Kad norit, sodinkit,
kad norit, nuodykit –
gamyklą už bulvę –
iš gėdos užtrokštum!
Dešimtkorpusiniai
galingieji dokai
vien žiebtuvėliams
spiegia
ir šniokštė.
O buožių –
bandelės ir barzdos sviestuotos.
Jų apskaičiavimai –
paprasti ir tikslūs –
duoną paslėpt
ir užkasti puodus
nikolajevkų
ir kerenkų ryšulius.
Mes žinom –
badas
šluoja puikiausiai,
čia reikia kietumo, –
ne vaškinio skystumo,
ir Leninas
stoja
su buožija kautis
aprūpinimo būriais
ir maisto paskirstymu.
Žodžiu „demokratas“
puikuotųs dabar
tik išlepę
arba tie,
kurie kaktą minkštoką turi.
Jeigu mušti –
taip,
kad po juo liktų šlapia.
Pergalei –
veržk
geležinę diktatūrą!
Mes nugalėjom,
bet mes –
apdaužyti:
sustojo mašina,
sudraskė
apkalą.

Skeveldrų – kalnai!
 Geležis rūdim žydi.
 Ateikit, užliekit!
 Imkit, nuplaukite!
 Kur uostas?
 Švyturius
 audros išvartė,
 svyrame,
 stiebais
 žegnodami valtis.
 Tuoju mus apvers –
 dešiniajame borte
 šimto milijonų
 valstiečių
 krovinyš.
 Iš džiaugsmo
 sustaugė priešai įvairūs,
 bet taip
 tik Iljičius moka ir gali, –
 staiga
 jis pasuko
 respublikos vairą
 iš karto
 dvidešimt rumbų
 į šalį.
 Tyla,
 nuostabu net:
 veža duoną
 valstiečiai
 į priplauką
 niekam neliepus.
 Pažįstamos iškabos:
 – perka –
 – parduoda –
 – nepas.
 Prisimerkė
 Leninas:
 – Taisykit, kas savo.
 Prekiaut pasimokyk, –
 neišmoksi –
 riestai. –
 Komandą
 išvargusią
 krantas siūbavo.
 Prie šturmų įpratom,
 kas per klasta?
 Iljičius
 parodė

įlanką giloką,
ir priep্লাukos-sanglaudos
vieta
jau žinoma,
ir sklandžiai
į taiką,
statybai – į doką
pasuko
Tarybų respublika milžinė.
Ir Leninas
pats –
kur skardą,
kur medį –
užlopyt
įlaužoms
nešiojo spartus.
Kilojo
lakštus plieninius
ir statė
parduotuves,
kooperatyvus
ir trestus.
Ir vėl štai
Leninas
tampa šturmanu,
ant bortų – žiburiai,
abiejuos galuos.
Dabar
nuo abordažų ir šturmų,
pereisime
prie darbo apgulos.
Atsitraukėme,
apskaičiavę tiksliai.
Kas supuvo –
už pakarpos
į krantą.
Trauktis gana!
Pirmyn – mūs keliai.
Ant borto
RKP komandą!
Komuna – amžiai,
dešimtmetis –
kas jai?
Pirmyn –
ir nepukas
praeity užsičiaups/
Mes šimtą kartų
lėčiau judėsime,

bet milijoną –
tikriau ir tvirčiau.
Šitoj
stichijoj
smulkiaburžuazinėj
gelmė įsiūbuota
dar liulia vis,
tačiau
audra pasauline
graso jai
tylus,
žaibo perskrosta
debesis.
Naujas
priešas
pakeis sudaužytąjį,
bet pasauliui
uždegsime
skliautą dangaus,
tačiau
visa tai
ne aprašyti,
o įgyvendinti –
daug naudingiau.
Dabar,
jei geriam,
jei valgom iš lėto mes,
jei skubam
gamyklon,
kad nepavėlinus,
žinom:
proletariatas –
laimėtojas,
ir pergalių organizatorius –
Leninas.
Nuo Kominterno
iki
skambių kapeikų
kūju ir pjautuvu
žalvary trinksi
ta pati
nerašytoj epopėja –
iš pergalės pergalėn
Lenino žingsniai.
Revoliucijos –
sunkūs dalykai,
vienam nepakelt –
neatlaiko raumuo.

Bet Leninas
 buvo
 pirmasis tarp lygių
 valios jėga,
 minties aštrumu.
 Kyla
 šalys,
 turčių prispaustos, –
 Iljičius
 teisingai nurodė kelią:
 spalvotos,
 juodos
 ir baltos
 tautos
 po Kominterno
 vėliava
 galvas kelia.
 Imperializmo šulų
 nenumaldomos kolonos –
 viso pasaulio
 buržujų rangas,
 cilinderius
 ir karūnas
 kilnodamas,
 Iljičiaus Tarybų respublikai
 lenkias.
 Mums nebaisios
 kėslų vilyčios,
 ateitin
 darbo garvežiu
 skubam vis...
 Ir staiga
 šimtapūdė žinia –
 Iljičiui
 smūgis.
 Jei pastatytum muziejų,
 kad ir nuošaliai,
 verkiantį bolševiką,
 kiaurą dieną
 muziejų
 karksotų vėpliai.
 Kurgi –
 amžiais neregėsi
 tokių dalykų!
 Penkiakampes žvaigždes
 mūsų nugarose
 išdegino vaivados ponų.
 Mus gyvus

Mamontovo gaujos

užkasdavo žemėn,

tepalikdamos galvą.

Garvežių krosnyse

deginu mus japonai,

liejo į burną šviną ir alavą,

išsižadėkit! –

vėrė mus žvėriškas riksmas,

bet iš degančių gomurių –

dvižodė salvė:

– Tegyvuoja komunizmas! –

Kėdė prie kėdės,

eilę į eilę

kantriai

ši geležis

šis plienas urmu

sruvo

sausio dvidešimt antrą

į penkiaaukštį

Tarybų suvažiavimo rūmą.

Dalinos šypsenom,

sėdos, kalbėjos balsiai,

kasdieniniai reikalai

irgi rūpėjo.

Pradėti laikas!

Ko jie ten delsia?

Kodėl

prezidiumas

lyg iškirstas

praretėjo?

Ko akys –

raudonesnės

už ložių gelumbę?

Kas Kalininui?

Laikos nejaukiai.

Nelaimė?

Kokia?

Negali būt!

O jeigu –

jam?..

Ne, ne!

Nejaugi?

Tartum lubos

susiūbavę

leidos juodvarniu.

Galvas nulenkėm, – palenki dar!

Suvirpėjo staigiai

ir pajuodavo

liustrų šviesuliai
 kaip niekada.
Lyg užspringo
 varpelo virpesys.
Ir Kalininas pakilo,
 susitvardė.
Tik tas ašaras
 nuo ūsų –
 kaip nurys?
Išdavė,
 lašėdamos į barzdą.
Spengia galvoj,
 kunkuliuoja venose:
– Vakar
 šeštą valandą penkiasdešimt minučių
mirė
 draugas Leninas. –
Šimtmetis nepamatys,
 ką matė
 metai šie.
Ta diena
 įžengs
 į amžių sakmę
 sielvartingą.
Siaubas
 spaudė
 aimanas
 iš geležies.
Raudos
 bolševikų gretomis nuslinko.
Skausmas slegia!
 Rodės, patys save velkam.
Išsiaiškinti –
 kada ir kaip?
 Ko laukia?
Į gatves,
 į skersgatvius
 kaip katafalkas
visas
 Didysis teatras
 plaukė.
Džiaugsmas
 šliaužia sraige.
Pašėlęs
 šuolis
 sielvarto.
Nė saulės krislo
 skliaute!

Viskas
per laikraščių sietą
juodu sniegu
užsėta.
Darbininkui
prie staklių
žinia
lyg kulka
į sąmonę trenkė.
Ir tarytum
ašarų stikline
būtų kas apliejęs
įrankį.
Ir artojas,
šilto ir šalto kandęs,
žvelgęs
ne kartą
į akis giltinės,
neištverė –
išdavė jį
ant žando
purvas,
ištrintas delnais.
Buvo žmonės
lyg titnagas,
ir tie jau
dantis sukando,
perkreipė lūpas.
Tarytum seniai
vaikai surimtėjo,
kaip vaikai
žilabarzdžiai prapliupo.
Vėjas
visai žemei
nemigą staugė, –
ir sunkoka
jai – sukilusiai –
perprast,
kad šaltam
Maskvos kambarėly
išaugo
revoliucijos sūnaus
ir tėvo
karstas!
Galas,
galas.
Nėr išeities!
Netikėti?

Stiklas –
ir po juo matote...
Tai neša
 jį
 nuo Paveleco stoties
per miestą,
 jo paties
 iš ponų atimtą.
Gatvė –
 tarytum žaizda atvira –
dejuoja
 ir taip skausmingai tvinksi.
Čia akmenys
 Leniną
 pažino gerai
iš pirmųjų
 Spalio atakos
 žingsnių.
Čia visa,
 ką vėliavos
 įsiaudė,
jo sumanyta
 ir įgyvendinta.
Čia bokštas kiekvienas
 žodžius jo gaudė,
su juo
 būt nuėjęs
 į ugnį ir vandenį.
Čia jį darbininkai
 pažįsta ir gerbia, –
su eglių šakom
 jam širdis paklojam!
Kovon jis vedė,
 pergalę skelbė,
ir štai
 proletarai –
 visko valdovai.
Čia valstietis
 įrašė
 Lenino vardą
širdy
 meiliau
 nei šventose knygose.
Dirvas
 jis liepė
 imti ir arti, –
jos sapnuojas
 senoliams,

žemėj užmigusiems.
Raudonojo aikštėj
girdi
lyg knibždesį kimų:
– Mylimas! – Mielas! –
lyg šnabžda eglišakių ošime. –
– Gyvenk,
ir nereikia
gražesnio likimo –
dar šimtakart susikausim
ir gulsim vėl po žeme! –
Dabar
nuskambėt
stebukladario žodžiai galėtų,
kad jis prisikels,
jeigu mes
į kapą gultume, –
žmonių tvenkiniai
aikštėm išsiliėtų,
ir su daina
žmonės
mirti pultų.
Deja,
stebuklą
nesiūlo dangus.
Štai Leninas,
karstas,
pečiai palinkę.
Jis buvo žmogum
lig pat žmogiškos pabaigos –
nešk naštą
ir žmogiška gėla dalinkis.
Niekados
tokio svorio
neįkainojamo
mūs vandenynai
nebuvo dar nešę
kaip šis karstas raudonas
lig Sąjungų namo
plaukiąs ant pečių
raudų ir maršų.
Dar
į garbės sargybą
tikėjo
rūsčioji gvardija,
Lenino grūdinta,
o žmonės
jau laukė suakmenėję,

Tverės gatvėj
ir Dimitrovkoj susigrūdę.
Septynioliktai –
būdavo –
netgi duonos
neišsiųsi dukters –
ryt, sako, valgysim!
Tačiau
į šią šaltą
ir baisią koloną
su vaikais ir ligoniais
stojo visi.
Prie miesto
kaimai
rikiavos kartu.
Tarp vyriškių –
vaikiškos gaidos
skausme.
Praeina
darbo šalis paradu –
kaip Lenino gyvenimo
gyva visuma.
Gelsvai lakuota saulė
žvairuodama
spinduliais
papėdę paliečia.
Tarytum
užguiti,
viltis apraudodami,
nuo skausmo sulinkę,
praeitų kiniečiai.
Dienoms ant nugarų
užplaukė naktys –
maišosi valandos,
datos grūdas.
Lyg būtų
ne naktis
ir ne žvaigždės degtų,
o Leniną
negrui apverktų
graudūs.
Patrakęs šaltis
griebia padus.
Bet žmonės dienoja,
spūsty sustingę.
Nuo šalčio
net
padaužyti batus

nedrįsta niekas –
ne vietoj,
netinka.
O speigas griebia
ir velka –
lyg bando,
kiek užgrūdinta
meilė
milijonų,
spūsty pasiklydęs,
kelio neranda,
įžengia
draug su minia
už kolonų.
Pakopos auga,
į rifą plėtojas,
nuščiūva
alsavimas,
daina niūri,
ir žengti baisu –
duobė po kojomis,
bedugnis skardis –
laiptai keturi.
Riba
vergijos,
kur skurdo kartos,
girdėję vien skambųjį
aukso rezoną.
Tas skardis
ir kraštas –
Leninas
ir karstas
toliau gi –
komuna
visu horizontu.
Ką pamatysi?
Tik kaktą jo švytint
ir Nadeždą Konstantinovną
priešaky...
Gal be ašarų akys
daugiau pamatytų.
Ne tokiom
žiūrėjau aki.
Atplaukiančių vėliavų
svyra šilkai,
pagarbos minutėj
sustingę:
tarytum eini

per elektros laidą.
Tarytum
minutei
akis akin
su milžiniška
tiesa
likai tu.
Laimingas aš.
Skambantis maršo vanduo
nuplukdo
besvorį
mano kūną.
Žinau aš –
ir šiandien,
ir visados
šita
minutė
manyje tūnos.
Laimingas,
kad aš –
tos galybės dalelė,
kad ašaros
plūsta
bendru srautu.
Tyriau
ir stipriau
įsijungt nebegalima
į didįjį jausmą –
klasė
vardu!
Vėl
vėliavos,
sparną nuleisdamos,
gūžias, –
ryt rytą
į naują mūšį pakils.
„Mes patys užmerkėm, brangusis,
ereliškas tavo akis“.
Kad tik neparpuolus,
vis petys į petį,
vėliavas nujuodinę,
ašarom akis užlieję
atsisveikint
su Iličium
ėjom patys,
lūkuriavome
prie mauzoliejaus.
Vyko ceremonialas.

Kalba kalbą sekė.
 Kalbos turiningos,
 jų klausydamas gėriesi.
 Tik skaudu,
 kad taip
 minutės lekia –
 argi
 visa jo
 dabar atsižiūrėsi!
 Praeis
 ir žvelgia,
 galvas iškėlę,
 į juodą ratuką,
 snieguolėm nubertą.
 Rodyklės
 šokuoja bokšte
 kaip pašėlę.
 Minutė –
 ir šuolis
 į paskutinį ketvertą.
 Apmirkit
 akimirkai
 nuo žinios tos!
 Būtis ir judėjimas
 sustos tegul!
 Sustinkite vietoj,
 kūjo mostai.
 Apmirki,
 žeme,
 ir gulki!
 Nutilo.
 Didžiausias kelias
 baigtas.
 Griaudė patranka,
 o gal jų tūkstančiai.
 Ir šūviai atrodė
 žvangą lyg kapeikos,
 pabirusios
 elgetos užančiuos.
 Išplėtęs
 lig skausmo
 skurdų žvilgsnį,
 beveik užšalęs,
 stoviu
 kaip nebylys.
 Išskyla
 po žėrinčių vėliavų vilkstinėm
 juodas

ir nejudąs
 gaublys.
 Virš gaublio karstas –
 bežadis, kraupus.
 Prie jo –
 mes,
 žmonių atstovai,
 iriamės,
 kad audrom sukilimų,
 poemų,
 darbų
 paskleistume tai,
 ką šiandien patyrėme.
 Bet štai
 iš tolių,
 kur purpurą žeria,
 į šaltį,
 sargybon
 skubąs prasiveržt,
 kažkieno – gal Muralovo²⁷ –
 balsas
 tarė:
 „Žengte marš!“
 To įsakymo
 mums nereikėjo dargi –
 rečiau,
 lygiau
 alsuodami į galą,
 kūną-svorį
 vos atplėsdami,
 išvargę
 iš aikštės
 žemyn
 žingsnius savuosius kalam.
 Kiekviena vėliava,
 tvirtomis rankomis
 erdvėn įverpta,
 plakas ir šlama.
 Žingsnių tvano
 galingosios bangos
 plisdamos liejas
 pasaulio sąmonėn.
 Bendros mintys
 grandinėmis vienija
 darbininkus,
 valstiečius

²⁷ A. Muralovas (1886-1938) – tarybinis partijos ir valstybės veikėjas, 1924 m. – Maskvos karinės apygardos vyriausiasis vadas, V. Lenino laidotuvių komisijos narys.

ir karius tvirtai:

– Bus
sunku
respublikai be Lenino.
Reikia pakeist jį –
bet kuo
ir kaip?
Gana
vartytis
blakėtam kampely.
Drauge sekretoriau!
Imki –
šit –
visą gamyklą
į RKP kuopelę
kolektyviškai
prašom užrašyt... –
Žiūri,
buržujai,
akutėm šuoliuoja,
dreba
nuo žingsnių
tykūs.
Keturi šimtai tūkstančių
karštuolių –
Leninui
pirmas
partinis vainikas.
– Drauge sekretoriau!
Imk plunksną,
rašalą...
Sako – mes pakeisim...
Reikia, girdi...
Aš per senas –
imkit anūką –
prašo –
lėks komjauniman
visa širdim. –
Laivyne-šefe,
kelk inkarus,
bures,
kurmiu po vandeniu
nerk tuoj.
„Per jūres,
per marias,
šiandien čia,
ten rytoj“.
Saule, aukštyn!

Stebėsi ir liudysi, –
greičiau tik nuglaistyk
gedulą tą.
Vaikai į koją
suaugusiems
jungiasi –
trà-ta-ta-tà-ta,
trà-ta-ta-tà!
„Viens,
du,
trys!
Pionierių būrys.
Mes nebijome fašistų,
durtuvais sustabdysim!“
Veltui
kumštis Europos sugniaužtas.
Vožiam trenksmu juos.
Atgal!
Nedrįst!
Tapo
komunistu organizatorium
didžiausiu
netgi
pati
Iljičiaus mirtis.
Jau
virš kaminų
siaubingojo šilo,
stiebą apvijus
rankom milijonų,
pašėlusiu šuoliu
aukštyn iškyla
tartum vėliava
aikštė Raudonoji.
Iš tos vėliavos
klosčių ir šiandien šlama
gyvas Leninas
į visus kraštus:
– Proletarai,
rikiuokitės
į mūšį lemiamą!
Vergai,
ištieskit
kelius ir pečius!
Darniai kilki,
armija proletarų!
Tegyvuoja revoliucija –
džiaugsminga,

greitoji!

Tai –
vienintelis
didysis karas
iš visų,
kuriuos žinojo istorija.

1924